

Téma:

**SZAKPOLITIKAI TANULMÁNY
KKV-FEJLESZTÉS**

Időszak:

2014. május

Dátum:

2014. május 20.

SZÁZADVÉG
ALLOTTVÁNY

SZÁZADVÉG
gazdaságkutató zrt.

STRATEGOPOLIS
KÖZMUNKA-ÉS TANULÁSDOLGOZTATÓ KÖZHASZNÚ BEMUTATÓ

Az anyag az NFM_SZERZ/378/1 (2012) számú
szerződés teljesítésére készült.

Tartalom

Vezetői összefoglaló.....	2
I. A KKV szektor általános jellemzése.....	4
1.1 Vállalati konjunktúra indexek	4
1.2 Növekedési Hitelprogram.....	8
2. Elemzés: vállalkozások száma 2013-ban.....	9
2.1 Regisztrált vállalkozások alakulása.....	9
2.2 "Tényleges" vállalkozók száma	12

Vezetői összefoglaló

Az Európai Unió tagállamaiban a vállalati szektor bizalmi indexe valamelyest javult 2014 áprilisában, derült ki az EU (28) országaiban rendszeres kérdőíves felmérés legfrissebb eredményeiből. A bizalmi index javulása különösen a kiskereskedelmi szektorban, kisebb mértékben az ipari termelésben volt értékelhető. Az építőipar közel egy éve tartó javuló megítélésében 2014 áprilisában kismértékű romlás volt megfigyelhető. A mutató javuló értékét jelentősen felerősíti az Egyesült Királyságban tapasztalható javuló gazdasági hangulat, ahol a teljes bizalmi index összesen 6,7 ponttal javult az előző havi adatokhoz képest.

Magyarországon a közel egy éve folyamatosan javuló építőipari bizalmi index tovább erősödött, így már több, mint 21 ponttal kedvezőbb értéket mutat az európai átlagnál. Az ipari kilátások megítélése továbbra is javuló tendenciát mutat, ugyanakkor a kiskereskedelembe, áprilisban némi megtorpanás volt érzékelhető.

A jövőbe vetett bizalom javulása a kis- és közepes vállalkozások körében is érzékelhető. A GE Capital hét európai országban végzett felmérése szerint látványosan javult Magyarország nettó jövőkép mutatója, jelentősen nőtt a gazdasági kilátásokat optimistán látó cégvezetők száma. A GE Capital felméréséből kiderül, hogy a tervezetthez képest értékben 15%-kal több befektetést valósítottak meg a magyar kkv-k 2013-ban, és 2014-ben tovább folytatódhat a növekedés, hiszen a hazai vállalkozások az előző évinél 30%-kal több beruházás megvalósítását tervezik. Az új beruházások elsősorban a termelőeszközök felújítására, korszerűsítésre irányulnak.

A K&H kkv bizalmi index kutatásának április végén közölt eredményei a gazdasági szereplők erősödő bizalmát szintén alátámasztják. Méret szerint vizsgálva jellemzően a mikrovállalkozások és a közepes vállalatok, tevékenységi körüket tekintve jellemzően az ipari cégek a legoptimistábbak.

A Magyar Nemzeti Bank május 8-án tette közzé elemzését a Növekedési Hitelprogram eddigi eredményeiről. A jelentés szerint a beruházási célú hitelek aránya meghaladja a kétharmadot, miközben a program első szakaszában a mutató értéke 40 százalék körül alakult. A kereskedelembe és mezőgazdaságban működő vállalkozások érdeklődtek legnagyobb mértékben az NHP program iránt a második szakaszban. Ez utóbbi kör érdeklődése a tavaly év végi módosítással magyarázható, amikor kinyitották a programot az őstermelők és családi vállalkozások előtt is.

Március végén jelent meg a KSH közleménye a gazdasági szervezetek számának változásáról. A regisztrált vállalkozások száma a KSH nyilvántartása szerint megközelítette az 1,7 milliót 2013-ban. A megszűnt vállalkozások számának emelkedése 2013-ban megállt ugyan, de a társas vállalkozásoknál tovább emelkedett (az egyéni vállalkozásoknál csökkent). Az újonnan regisztrált vállalkozások között szintén csökkent a társas vállalkozások mutatója, miközben az egyéni vállalkozásoké nőtt. A regisztrált vállalkozások számát tekintve látható, hogy csak a 0 fős és

ismeretlen létszámú kategóriában nőtt a vállalkozások száma. A „vállalati piramis” tehát „laposodott”.

A KKV törvény szerint a fenti, KSH által figyelembe vettnél szűkebb kör számít vállalkozónak. A nem vállalkozásnak tekinthető gazdálkodási formák kiszűrése után a hivatkozott 1,7 milliós vállalkozói kör 950 ezerre „olvad”. Ha ezen belül csak a ténylegesen működő (árbevéttel rendelkező) vállalkozásokat nézzük, akkor csak 650 ezre kapunk. Bár 2013-as, működő vállalkozásokra vonatkozó adatok még nem állnak rendelkezésre, feltehetően itt is számítani lehet a 0-1 fős vállalkozások súlyának emelkedésére. A közepes és nagyméretű vállalkozások aránya együttesen sem teszi ki az összes vállalkozások 1 százalékát.

A válságot követően tehát egyértelműen csökkent a regisztrált és működő vállalkozások száma. 2013-ban a regisztrált vállalkozások száma ugyan emelkedett, de ez csak egyetlen kategóriában, a 0 és ismeretlen fős vállalkozások körében volt megfigyelhető. Gazdálkodási forma szerint az is látható, hogy a társas vállalkozások száma tovább csökken, míg az egyéni vállalkozásoké tudott nőni. A valódi megszűnt és valódi új vállalkozások egyenlege 2011-es adatok szerint még negatív (itt csak később várhatóak újabb adatok).

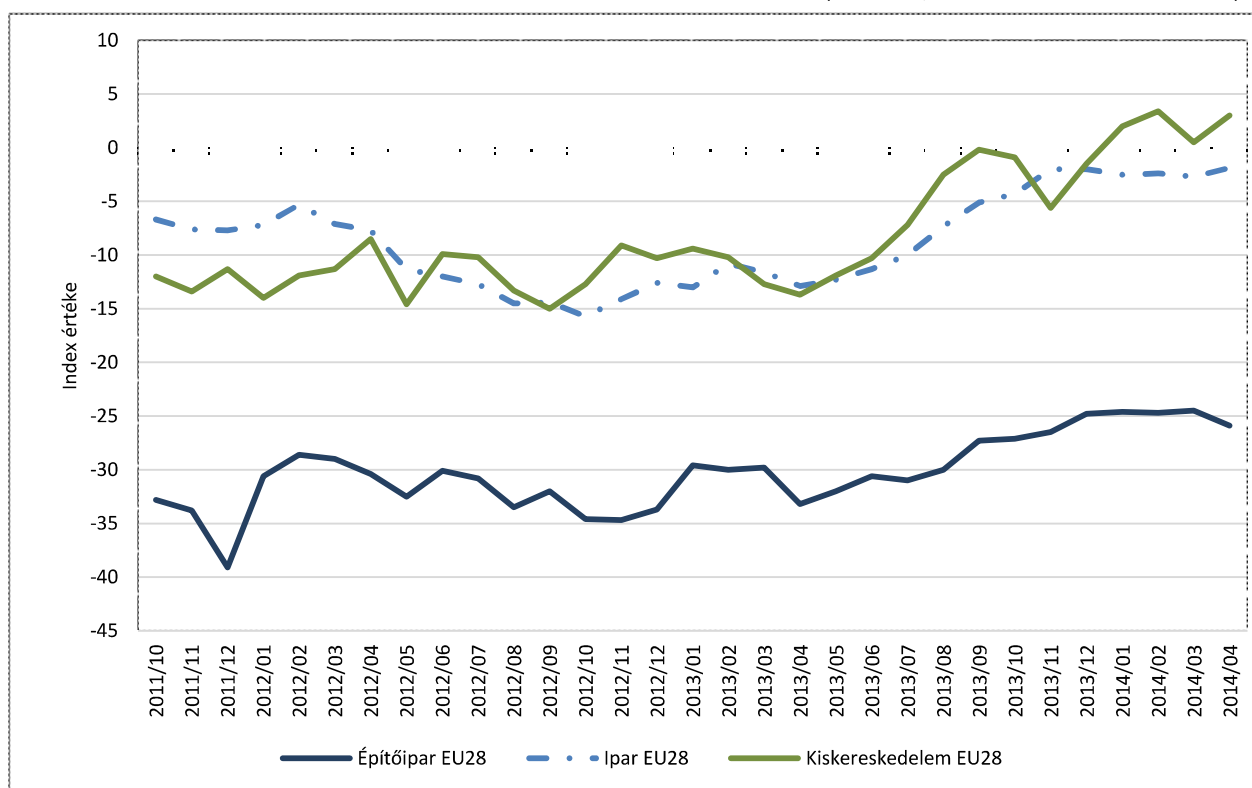
A 0 fős vállalkozások számának növekedése jelentheti azt, hogy nulláról induló új vállalkozások jelentek meg a piacon, amelyek a válság utáni piaci réseket fedezik fel. Csakhogy jellemzően az egyéni vállalkozói forma és nem a társas vállalkozói formában figyelhető meg ez a kedvezőbb trend, amely gazdasági forma, nem a nagy növekedési potenciálra, a tartós növekedésre való berendezkedésre utal.

I. A KKV szektor általános jellemzése

1.1 Vállalati konjunktúra indexek

A Európai Unió tagállamaiban a vállalati szektor bizalmi indexe valamelyest javult 2014 áprilisában, derült ki az EU (28) országokban rendszeres kérdőíves felmérés legfrissebb eredményeiből. A bizalmi index javulása különösen a kiskereskedelmi szektorban, kisebb mértékben az ipari termelésben volt érzékelhető. Az építőipar közel egy éve tartó javuló megítélésében¹ 2014 áprilisában kismértékű romlás volt megfigyelhető. A mutató javuló értékét jelentősen felerősíti az Egyesült Királyságban tapasztalható javuló gazdasági hangulat, ahol a teljes bizalmi index összesen 6,7 ponttal javult az előző havi adatokhoz képest.

1. ÁBRA: BIZALMI INDEXEK ALAKULÁSA AZ EU28 ORSZÁGOKBAN (MÉRLEG, SZEZONÁLISAN KIIGAZÍTVA)

Forrás: Eurostat,

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=teibs020&plugin=1>

Az Európai Unióban általánosan tapasztalható javuló hangulattal szemben a mutató romló értékeket mutat az euró zóna tagállamaiban.² A bizalmi index átlagosan 1-1 ponttal romlott

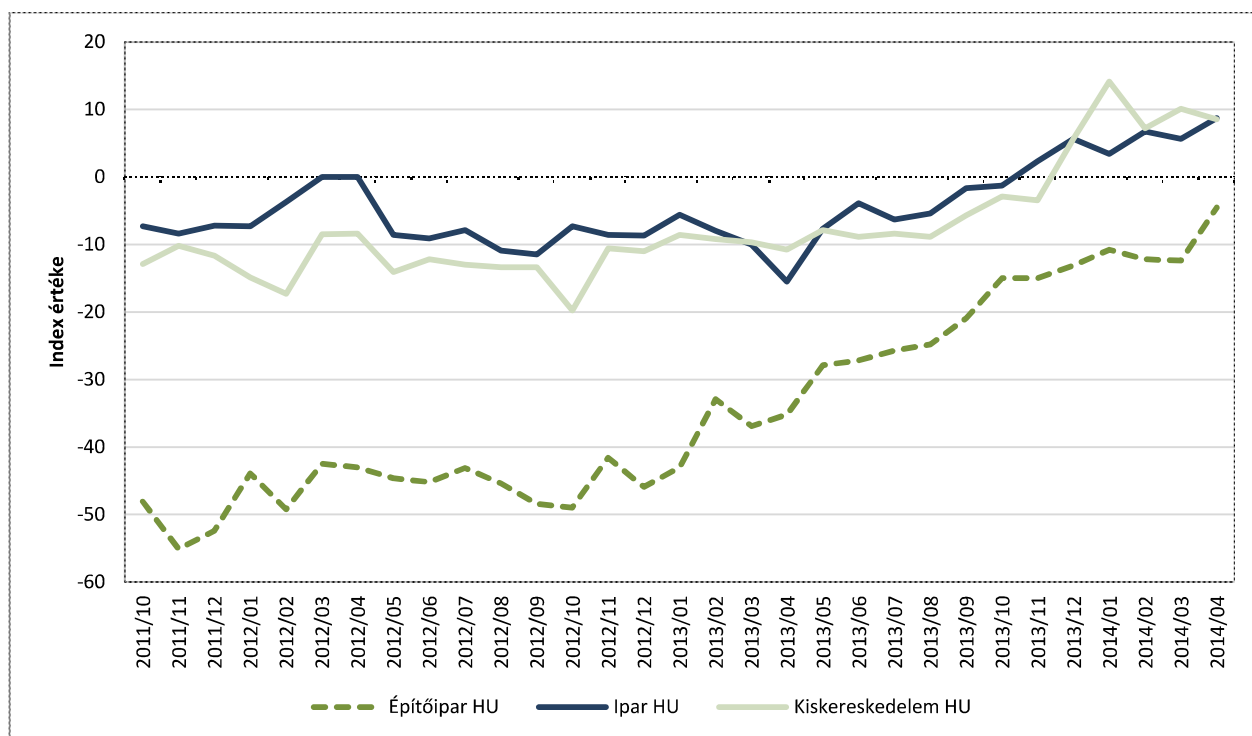
¹ nem szabad figyelmen kívül hagyni azonban, hogy ez a javulás igen alacsony szintről indult és továbbra is rendkívüli mértékben elmarad a másik két mutatótól

² 2014 áprilisában a hat különböző ágazatot magába foglaló bizalmi index értéke az EU 28-ban a 0,9 pontos emelkedésnek köszönhetően 106,2 pont volt, míg az euró zóna tagállamaiban tapasztalt 0,5 pontos csökkenés következtében az euró zóna bizalmi indexe 102 pontra csökkent. Forrás: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=teibs020&language=en> és http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/surveys/documents/2014/esi_2014_04_en.pdf

Hollandiában és Spanyolországban, 0,4 ill. 0,3 ponttal Németországban és Franciaországban, míg az olasz bizalmi mutató 0,5 ponttal javult az elmúlt hónapban.

Magyarországon a közel egy éve folyamatosan javuló építőipari bizalmi index tovább erősödött, így már több, mint 21 ponttal kedvezőbb értéket mutat az európai átlagnál. Az ipari kilátások megítélése továbbra is javuló tendenciát mutat, ugyanakkor a kiskereskedelemben, némi megtorpanás volt érzékelhető áprilisban.

2. ÁBRA: BIZALMI INDEXEK ALAKULÁSA MAGYARORSZÁGON (MÉRLEG, SZEZONÁLISAN KIIGAZÍTVA)

Forrás: Eurostat,

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=teibs020&plugin=1>

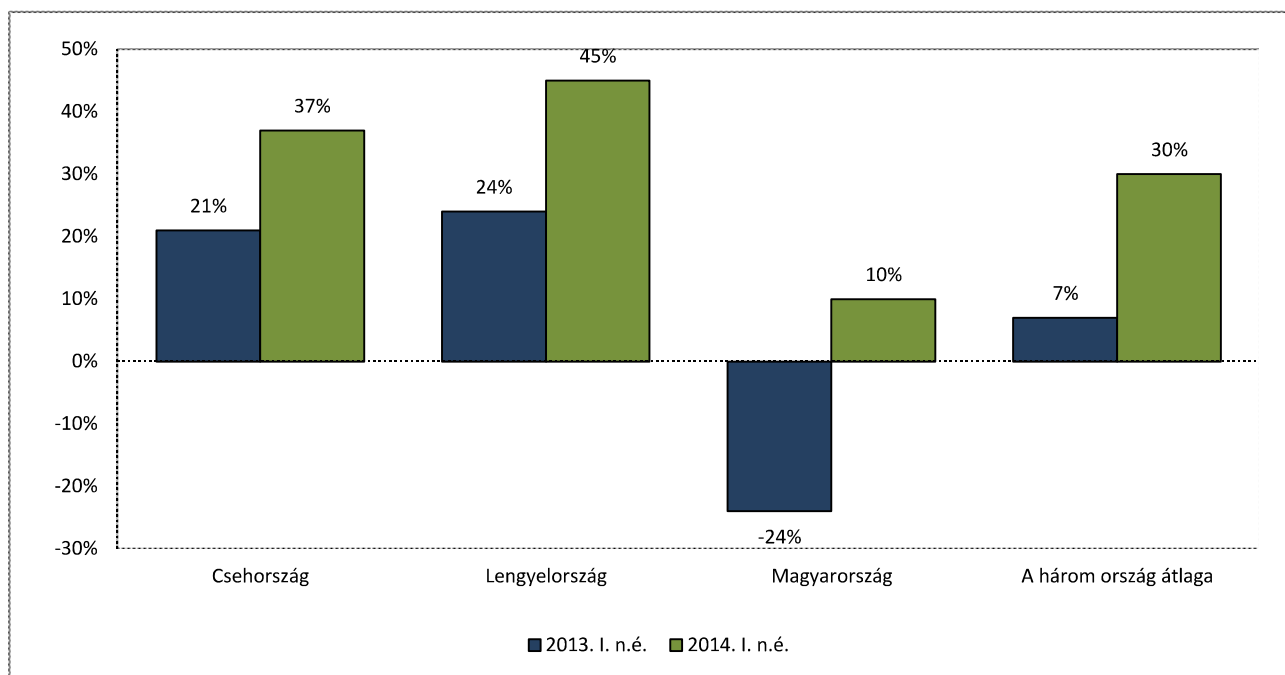
A hazai felmérést lebonyolító GKI Gazdaságkutató Zrt. közlése szerint összességében több, mint másfél évtizede voltak ennyire kedvezőek a várakozások a magyar gazdaságban.³ A cégek utoljára 1998-ban voltak ilyen bizakodóak. Amint a fenti ábrából is látható, csak az építőipari vállalkozások indexe van még a negatív tartományban, de az elmaradás már itt sem jelentős.

A jövőbe vetett bizalom javulása a kis- és közepes vállalkozások körében is érzékelhető. A GE Capital hét európai országban, a KKV-k körében végzett felmérése szerint látványosan javult Magyarország nettó jövőkép mutatója, jelentősen nőtt a gazdasági kilátásokat optimistán látó cégvezetők száma.⁴ Ez előrelépésként érzékelhető az előző évi eredményekhez képest, bár a felmérésben érintett régiós országokhoz képest hazánk még mindig elmaradást mutat.

³ Forrás: http://www.gki.hu/sites/default/files/users/Petz%20Raymund/GKI_konj_1404.pdf

⁴ http://www.budapestbank.hu/info/sajtoszoba/images/attach/20140424093248_att_846.pdf

3. ÁBRA. NETTÓ JÖVŐKÉP MUTATÓ

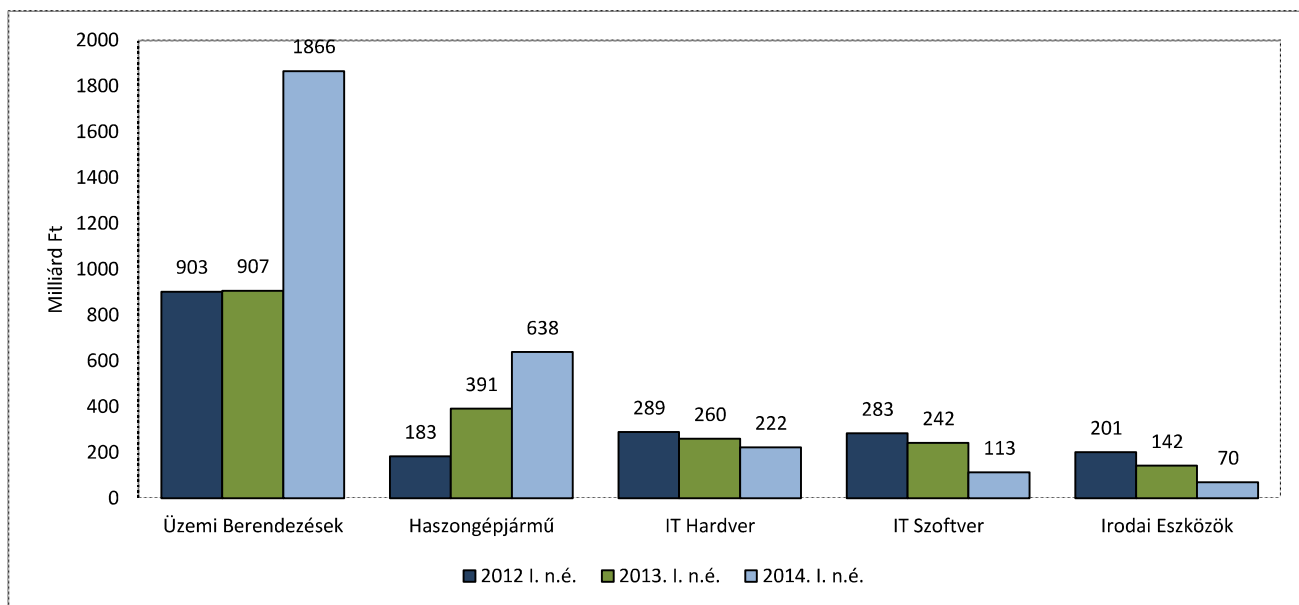
Forrás: http://www.budapestbank.hu/info/sajtoszoba/images/attach/20140424093248_att_846.pdf

A külső körülmények alakulásába vetett bizalom is javult – a válaszadók kevesebb, mint fele jelölte meg a bizonytalan gazdasági környezetet a befektetések legfőbb akadályaként, ami az előző évi értékhez képest 14%-kal kevesebb negatív választ jelent.

A GE Capital felméréséből kiderül, hogy a tervezetthez képest 15%-kal több befektetést valósítottak meg a magyar kkv-k 2013-ban, és 2014-ben tovább folytatódhat a növekedés, hiszen a hazai vállalkozások az előző évinél 30%-kal több beruházás megvalósítását tervezik. Az új beruházások elsősorban a termelőeszközök felújítására, korszerűsítésre irányulnak. A felmérés szerint a teljes szektorban a 2013-as érték kétszeresét (1886 Mrd. Ft) költenék üzemi berendezések vásárlására. Noha a beruházások túlnyomó részét a meglévő eszközök amortizációja indokolja (60%, 8 százalékpontos növekedés 2013 óta), nőtt azoknak a száma is, akik meglévő eszközeik korszerűsítésére kívánják a többletkiadást fordítani (45%, 19 százalékpontos emelkedés 2013 óta).⁵

⁵ http://www.budapestbank.hu/info/sajtoszoba/images/attach/20140424093248_att_846.pdf

4. ÁBRA. BERUHÁZÁSOK ESZKÖZÖNKÉNTI MEGOSZLÁSA EGY CÉGRE JUTÓ ÁTLAGOS ÖSSZEG SZERINT (MILLIÁRD FT)

Forrás: http://www.budapestbank.hu/info/sajtoszoba/images/attach/20140424093248_att_846.pdf

A megkérdezett cégek több, mint egy harmada új munkaerő alkalmazását is tervezi, ami az új munkahelyek számának 5%-os növekedését vetíti előre a 2014-es esztendőre.

A K&H kv bizalmi index kutatásának április végén közölt eredményei szintén alátámasztják a gazdasági szereplők erősödő bizalmát.⁶ A kutatásból kiderül, hogy a vállalkozások pénzügyeikkel kapcsolatos várakozásai is optimisták: átlagosan 6,8%-os árbevételnövekedést prognosztizálnak a következő 12 hónapra, amely nem csak az elmúlt negyedévhez ill. az elmúlt évhez képest jelez javuló tendenciákat (1,5 százalékpont ill. 2,9 százalékpont), de egyben az elmúlt négy év legjobb eredményeként értékelte a K&H jelentése. Sőt, másfél éve folyamatosan nő azon vállalkozások aránya, amelyek 6% feletti árnövekedéssel kalkulálnak (arányuk jelenleg 38%). Méret szerint vizsgálva jellemzően a mikrovállalkozások és a közepes vállalatok, tevékenységi körüket tekintve jellemzően az ipari cégek a legoptimistábbak e tekintetben. A cégek jövő évi eredménynövekedésük vonatkozásában is egyre optimistábbak, mintegy 86%-uk prognosztizál növekedést a következő évre.⁷

6

https://ebank.khb.hu/publish/kh/hu/khcsort/sajtokozlemenye/2014/2014_II_negyedev/reg_nem_szamitottak_i/lyen_jo_penzugyi_eredmenyekre_a_kkv-k_.html

7

https://ebank.khb.hu/publish/kh/hu/khcsort/sajtokozlemenye/2014/2014_II_negyedev/reg_nem_szamitottak_i/lyen_jo_penzugyi_eredmenyekre_a_kkv-k_.html

1.2 Növekedési Hitelprogram

A Magyar Nemzeti Bank 2014. május 8-án tette közzé elemzését a Növekedési Hitelprogram eddigi eredményeiről.⁸ A jelentésből látható, hogy a második szakaszban a szerződéses összeg szerint meghaladja a kétharmadot a beruházási célú hitelek aránya (I. és II. pillérben összesen 75,6 százalék), miközben az első szakasz végén (2013. október) ez az arány 32 százalék.

A beruházási célú hitelek aránya továbbra is a Takarékszövetkezeteknél a legmagasabb (78%). Jellemzően a mikrovállalkozások élnek az NHP keretében elérhető beruházási hitel lehetőségével (78%), a közepes vállalkozásoknál mindössze 49 százalék a beruházási hitel aránya.

A kereskedelemben és mezőgazdaságban működő vállalkozások érdeklődtek legnagyobb mértékben az NHP program iránt áprilisi adatok alapján. Ez utóbbi kör érdeklődése részben a tavaly év végi módosítással magyarázható, amikor kinyitották a programot az őstermelők és családi vállalkozások előtt is.

Az MNB a gazdasági növekedés felpörgetése érdekében indította még 2013 áprilisában a Növekedési Hitelprogramot. A konstrukció egyik célja, hogy a vállalkozások alacsony kamatozású új hitelhez jussanak, a másik, hogy korábbi devizaalapú hiteleiket alacsony kamatozású forint hitellel tudják kiváltani. A program harmadik pillérének keretében – amely már nem kapcsolódik közvetlenül a KKV-k finanszírozásához – az MNB euró likviditást nyújtó devizacsere tendereket vezetett be annak érdekében, hogy a magyar gazdaság rövid lejáratú külső adóssága és az MNB kénytelen kötvényállománya csökkenjen.

Az eredetileg 500 milliárd forintos kerettel meghirdetett programban rendelkezésre álló forrást az MNB mindjárt az indulást követően 750 milliárd forintra emelte (425 milliárd forint hitel és 325 milliárd forint devizahitel kiváltására). Az MNB célkitűzése az volt, hogy a több lépcsős program hatására 150-200 milliárd forinttal emelkedjen a KKV hitelállomány, a devizahitelek aránya pedig a korábbi 52 százalékról 50 százalék alá süllyedjen. A program keretében a jegybank 0 százalékos forrást nyújt a hitelintézeteknek, a KKV-k pedig legfeljebb 2,5 százalékos kamattal mellett, maximum 10 éves futamidőre juthatnak forráshoz.

Tavaly szeptember elején az MNB a Növekedési Hitelprogram meghosszabbításáról döntött, 2014 végéig további 2000 milliárd forintos keretösszegű programot hirdetett meg a kis- és középvállalkozások számára.

8

http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Monetaris_politika/NHP/NHP2_kihaszaltsag_kozlemenye_20140506.pdf

2. Elemzés: vállalkozások száma 2013-ban

2.1 Regisztrált vállalkozások alakulása

Március végén jelent meg a KSH közleménye a gazdasági szervezetek számának változásáról.⁹ A regisztrált vállalkozások száma a KSH nyilvántartása szerint megközelítette az 1,7 milliót 2013-ban. Ezen belül a legnagyobb részt az önálló vállalkozók (korábban egyéni vállalkozás besorolás alatt) teszik ki 1,1 millióval. Ez utóbbin belül tartja nyilván a KSH az adószámmal rendelkező magánszemélyeket, többek között az őstermelőket is. Az egyéni vállalkozók (2011 előtt a vállalkozói igazolvánnyal rendelkezők) száma ezen belül 376 ezer volt 2013-ban.

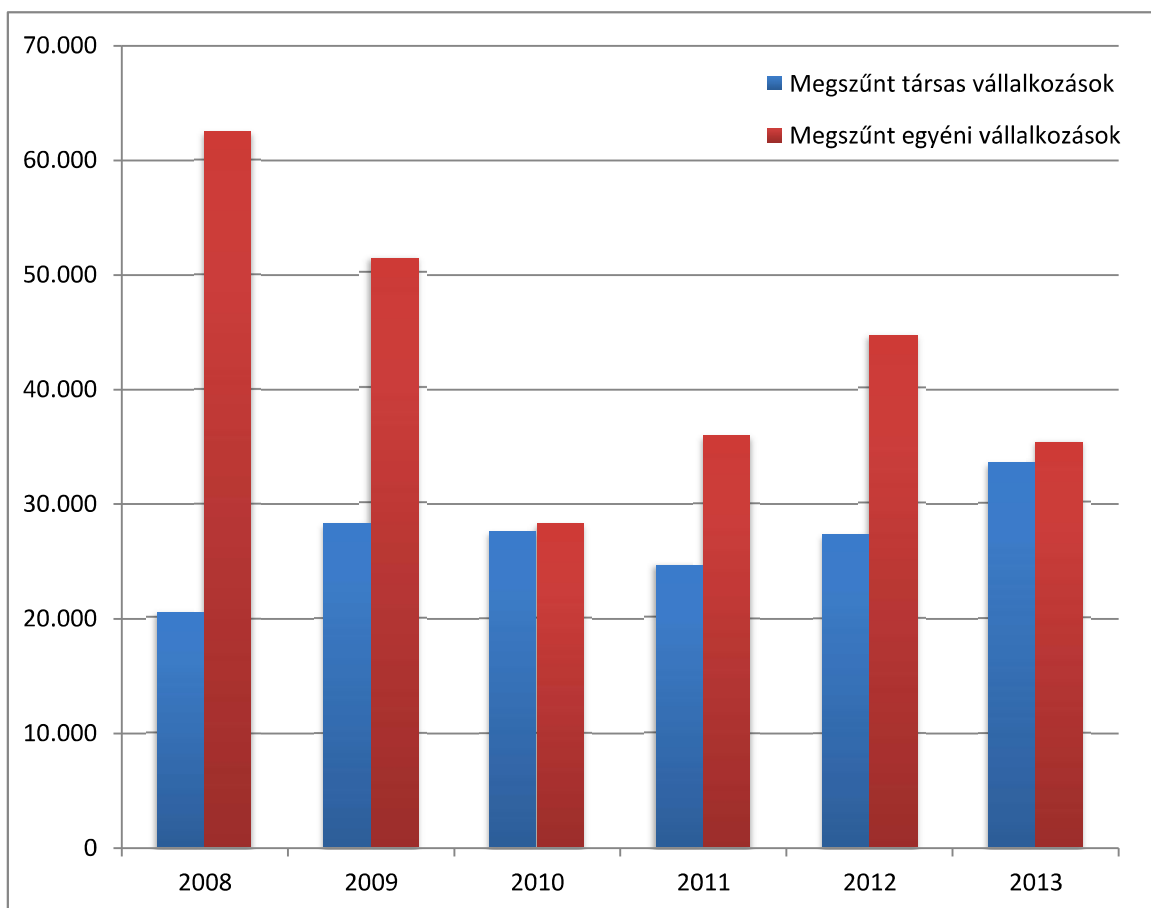
1. TÁBLÁZAT: A REGISZTRÁLT VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA GAZDÁLKODÁSI FORMÁK SZERINT

Gazdálkodási forma / Év	Egyéni vállalkozás	Bt.	Kkt.	Kft.	Rt.	Szövetkezet
2006	434 585	221 145	7 244	238 410	4373	5 860
2007	425 930	218 301	6 868	257 346	4 493	5 488
2008	400 279	211 814	6 486	292 148	4 806	5 245
2009	372 701	202 141	6 151	319 784	4 998	4 365
2010	384 126	190 708	5 752	350 135	5 246	4 358
2011	385 561	182 083	5 469	388 290	5 569	2 976
2012	368 836	172 157	5 131	405 077	5 774	2 898
2013	376 285	162 434	4 749	413 836	5 944	3 940

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

A megszűnt vállalkozások számának emelkedése 2013-ban megállt. Míg 2012-ben egy év alatt 72 ezer vállalkozás szűnt meg, addig 2013-ban már csak 35 ezer. A darabszám kedvező változása az egyéni vállalkozásoknál mutatkozott, miközben a megszűnt társas vállalkozások száma tovább emelkedett.

5. ÁBRA: MEGSZÚNT VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA GAZDÁLKODÁSI FORMA SZERINT

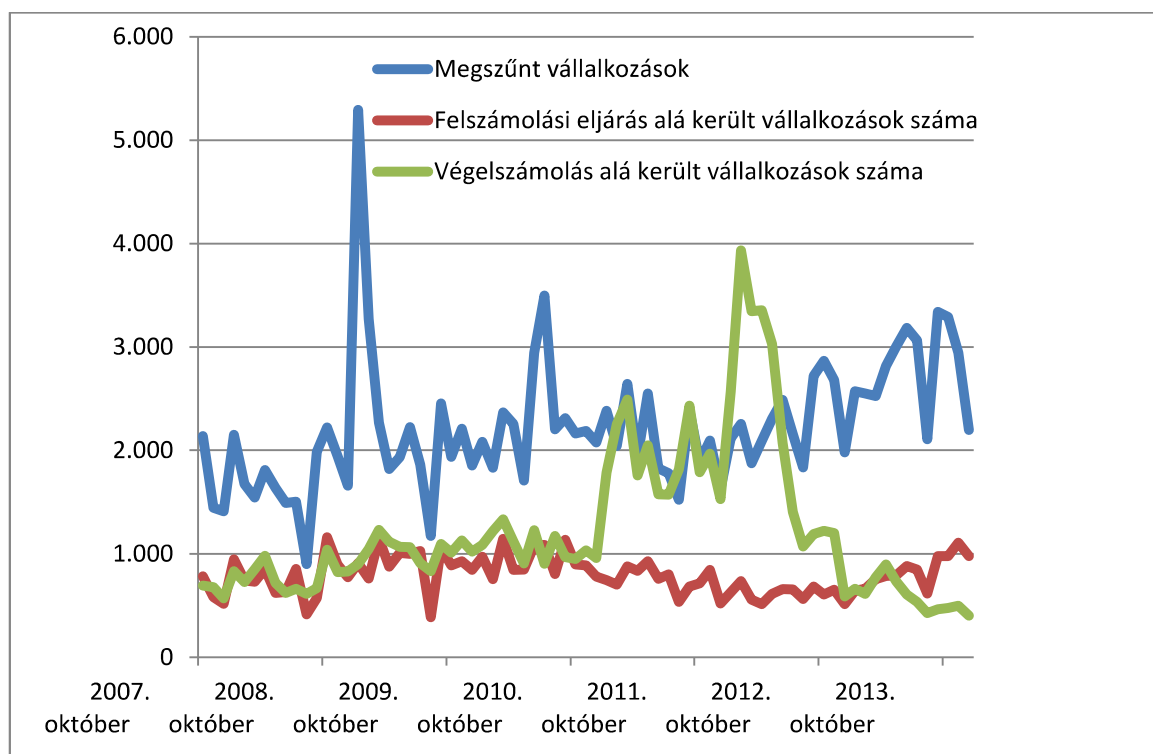

Forrás: KSH

A 2008-as gazdasági válságot követően trendszerűen emelkedett a megszűnt és felszámolás alá került társas vállalkozások száma. A végelszámolás alá került társas vállalkozások száma 2011 és 2012 között volt kiemelkedő, majd ezt követően jelentősen mérséklődött ezen eljárások alá került vállalkozások száma. A bármilyen egyéb okból megszűnt vállalkozások számának növekedése ugyanakkor nem állt meg az utóbbi évben sem. Míg 2012-ben 27 ezer társas vállalkozás szűnt meg, addig 2013-ban már 33 ezer.

6. ÁBRA: MEGSZÜNT ÉS FELSZÁMOLÁS ALATT ÁLLÓ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA 2007.

OKTÓBER - 2013. DECEMBER

Forrás: KSH

Az újonnan regisztrált vállalkozások száma 8,3 százalékkal nőtt 2012-höz képest, de ezen belül a bejegyzett társas vállalkozások száma csökkent (2,2 százalékkal), miközben az egyéni vállalkozásoké nőtt (13,8 százalékkal). Ezzel összhangban látható, hogy a létszámkategóriák szerinti bontásban is nőtt az 0 fős vállalkozások súlya.

2. TÁBLÁZAT: REGISZTRÁLT VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA MÉRET SZERINT

	0 fős és ismeretlen létszámú	1–9 fő	10–19 fő	20–49 fő	50–249 fő	250 fő és több	Összesen
2011	469 259	1 145 523	20, 78	10 606	4 682	859	1 651 507
2012	493 912	1 135 489	21 230	10 191	4 706	874	1 666 402
2013	517 024	1 134 336	21 221	10 005	4 703	880	1 688 169

Forrás: KSH

A regisztrált vállalkozások számát tekintve látható, hogy csak a 0 fős és ismeretlen létszámú kategóriában nőtt a vállalkozások száma, melynek legnagyobb jellemzően a 0 fős vállalkozások teszik ki (ha arányosan szétosztanánk a többi létszámkategória között a becsült ismeretlen létszámú vállalkozásokat, akkor sem tapasztalnánk jelentős növekedést egyik létszámkategóriában sem). A „vállalati piramis” tehát még jobban "laposodott".

2.2 "Tényleges" vállalkozók száma

A KKV törvény¹⁰ szerint a fenti kategóriáknál szűkebb kört számít vállalkozónak. A nem vállalkozásnak tekinthető gazdálkodási formák kiszűrése után a fenti 1,7 milliós vállalkozói kör 950 ezerre "olvad". A törvény tételesen, gazdálkodási formák szerint határozza meg a vállalkozás fogalmát, így kiszűri például az önálló vállalkozásokat (egyéni vállalkozások kivételével, kb. 700 ezer vállalkozást).

A vállalkozások gazdasági súlyának, eredményeinek elemzésére nem a regisztrált, hanem a működő vállalkozások adatai használhatók, mivel a regisztrált vállalkozásoknak még nem teljeskörűen vannak működési adataik, pénzügyi mutatóik. Az Eurostat szintén a működő vállalkozások számából indul ki, amikor a vállalkozások helyzetét mutatja be rendszeres kiadványaiban. Működő vállalkozásnak tekintjük azokat a vállalkozásokat, amelyeknek volt árbevétele vagy foglalkoztatottja a tárgyévet megelőző évben. Ezek az adatok ugyanakkor csak két éves késleltetéssel állnak rendelkezésre (meg kell várni a két tárgyévet követően - jellemzően májusig - beérkező beszámolóikat).

3. TÁBLÁZAT: A MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA

	KSH adatszolgáltatása szerint	KSH NGM számára nyújtott adatszolgáltatása a KKV törvény szerint
2005	707 756	704 470
2006	698 146	694 310
2007	688 058	683 966
2008	701 390	696 919
2009	688 996	684 232
2010	696 680	691 664
2011	690 375	685 156
2012	n.a.	629 585*

* előzetes adat

Forrás: a Központi Statisztikai Hivatal Nemzetgazdasági Minisztérium számára nyújtott adatszolgáltatása

A működő vállalkozások száma és a regisztráltakhoz viszonyított aránya is folyamatosan csökkent az elmúlt években. Míg a 2000-es évek közepén 76 százalék volt a regisztráltak számára vetített működő cégek hányadosa, addig 2012-re ez a mutató 65,5 százalékra csökkent.

A valódi új vállalkozások száma azt mutatja, hogy egy vállalkozás a tárgyévet megelőző két évben még nem számított működőnek, míg a valódi megszűnt vállalkozások száma a tárgyévet megelőző két évben már nem működő vállalkozások számát méri. A két évre visszatekintő adatok figyelembevétele miatt az értékek itt a működő vállalkozásokhoz képest további egy éves késleltetéssel érhetők el.

¹⁰ 2004. évi XXXIV. törvény a kis és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról

4. TÁBLÁZAT: VALÓDI ÚJ VÁLLALKOZÁSOK ÉS VALÓDI MEGSZŰNT VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA

	Valódi új vállalkozás	Valódi megszűnt vállalkozás
2005	63 598	73 715
2006	59 797	66 715
2007	60 968	65 038
2008	71 316	72 663
2009	63 110	71 620
2010	69 935	82 975*
2011	68 804	-

*előzetes adat

Forrás: KSH

Az adatokból látható, hogy a megszűnt vállalkozások száma folyamatosan emelkedett, 2010-ben számuk már meghaladta a 82 ezret. A valódi új vállalkozások száma ugyanakkor nem csökkent, 2010-ben és 2011-ben is alig maradt el a 70 ezertől. A két mutató eredője negatív, azaz a gazdasági válság nyomán megszűnő vállalkozásokat az új belépők nem tudták pótolni.

A működő vállalkozások legnagyobb hányada a kereskedelem és gépjárműjavítás ágazatban tevékenykedik (20,9%). 2010-hez képest a szállítás, raktározás ágazatban csökkent legnagyobb mértékben a működő vállalkozások száma (24 százalékkal) – nem számolva a rendkívül alacsony súllyal szereplő közigazgatás ágazatot. Növekedés csak a humán-egészségügyi, szociális ellátásban (3,4%) a villamosenergia, gáz- gőzellátásban (9,2%) és a kokszyártás, kőolajfeldolgozásban (7,7%) figyelhető meg.

5. TÁBLÁZAT: A MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS MEGOSZLÁSA ÁGAZAT SZERINT

	Darabszám			Százalék		
	2010	2011	2012*	2010	2011	2012*
I. Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	23 307	23 184	22 397	3,4%	3,4%	3,6%
II. Bányászat, kőfejtés	456	440	425	0,1%	0,1%	0,1%
III. Feldolgozóipar	51 446	50 687	47 676	7,4%	7,4%	7,6%
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	6 556	6 645	6 495	0,9%	1,0%	1,0%
Textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártása	5 127	4 914	4 444	0,7%	0,7%	0,7%
Ffeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység	7 934	7 777	7 189	1,1%	1,1%	1,1%
Kokszyártás, kőolajfeldolgozás	13	16	14	0,0%	0,0%	0,0%
Vegyí anyag, termék gyártása	561	556	556	0,1%	0,1%	0,1%
Gyógyszergyártás	91	83	80	0,0%	0,0%	0,0%
Gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása	4 238	4 125	3 916	0,6%	0,6%	0,6%
Fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása	8 545	8 563	8 097	1,2%	1,2%	1,3%
Számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása	1 631	1 575	1 470	0,2%	0,2%	0,2%
Villamos berendezés gyártása	899	884	851	0,1%	0,1%	0,1%
Gép, gépi berendezés gyártása	2 713	2 660	2 525	0,4%	0,4%	0,4%
Járműgyártás	712	712	696	0,1%	0,1%	0,1%
Egyéb feldolgozóipar; ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása	12 426	12 177	11 343	1,8%	1,8%	1,8%
IV. Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	554	573	605	0,1%	0,1%	0,1%
V. Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmntesítés	1 963	1 959	1 899	0,3%	0,3%	0,3%
II. + III. + IV. + V. Ipar	54 419	53 659	50 605	7,9%	7,8%	8,0%

V. Építőipar	66 002	63 676	54 542	9,5%	9,3%	8,7%
VI. Kereskedelem, gépjárműjavítás	139 440	138 855	131 346	20,2%	20,3%	20,9%
VII. Szállítás, raktározás	30 244	29 677	22 916	4,4%	4,3%	3,6%
VIII. Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	32 345	32 010	30 291	4,7%	4,7%	4,8%
IX. Információ, kommunikáció	34 347	34 464	33 118	5,0%	5,0%	5,3%
X. Pénzügyi, biztosítási tevékenység	27 639	26 106	22 550	4,0%	3,8%	3,6%
XI. Ingatlanügyletek	31 174	30 539	29 080	4,5%	4,5%	4,6%
XII. Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	105 253	105 262	101 297	15,2%	15,4%	16,1%
XIII. Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	38 067	37 564	34 245	5,5%	5,5%	5,4%
I. - XIII. összesen	582 237	574 996	532 387	84,2%	83,9%	84,6%
XIV. Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	94	112	23	0,0%	0,0%	0,0%
XV. Oktatás	28 396	28 451	26 815	4,1%	4,2%	4,3%
XVI. Humán-egészségügyi, szociális ellátás	27 621	28 545	28 560	4,0%	4,2%	4,5%
XVII. Művészet, szórakoztatás, szabad idő	16 273	16 427	15 417	2,4%	2,4%	2,4%
XVIII. Egyéb szolgáltatás	37 043	36 625	26 383	5,4%	5,3%	4,2%
Összesen	691 664	685 156	629 585	100%	100%	100%

* előzetes adatok

Forrás: A KSH NGM számára nyújtott adatszolgáltatása alapján

A működő vállalkozások legnagyobb részét továbbra is a 0-1 fős cégek adják. Arányuk 2012-ben 65,9 százalék volt, súlyuk az összes vállalkozás számához viszonyítva azonban enyhén csökkent az elmúlt három évben. A regisztrált vállalkozásokra vonatkozó, fent bemutatott adatokból arra lehet következtetni, hogy ez a csökkenést csak átmeneti, a működő vállalkozásokra vonatkozó újabb adatok megjelenésével a vállalkozók arányának növekedésére lehet számítani ebben a körben. A közepes és nagyméretű vállalkozások aránya együttesen sem teszi ki az összes vállalkozások 1 százalékát.

6. TÁBLÁZAT: A MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT

Létszám-kategóriák	2008		2009		2010		2011		2012*	
	Darabszám	Százalék	Darabszám	Százalék	Darabszám	Százalék	Darabszám	Százalék	Darabszám	Százalék
0-1 fős	459 296	65,9%	465 491	68,0%	466 313	67,4%	461 962	67,4%	414 644	65,9%
2-9 fős	202 788	29,2%	187 038	27,3%	193 353	28,0%	191 328	27,9%	183 745	29,2%
10-49 fős	28 753	4,1%	26 116	3,8%	26 517	3,8%	26 392	3,9%	25 714	4,1%
50-249 fős	5 131	0,7%	4 724	0,7%	4 615	0,7%	4 615	0,7%	4 604	0,7%
250 fős és a fölötti	951	0,1%	863	0,1%	866	0,1%	859	0,1%	878	0,1%
Összesen	696 919	100,0%	684 232	100,0%	691 664	100,0%	685 156	100,0%	629 585	100,0%

* előzetes adatok

Forrás: a KSH-nak a Nemzetgazdasági Minisztérium ill. a Századvég Gazdaságkutató Zrt. számára nyújtott tájékoztatása alapján

Az adóbevallást benyújtó kettős könyvvitелű vállalkozások körében magasabb a nagyobb méretű vállalkozások súlya (a 0-1 fős kategória csak 52,7 százalékos súllyal jelenik meg). Az egyéni vállalkozások, EVA-s cégek jellemzően a mikro vállalkozói kategóriába esnek. A kata és kiva új adónemeket választó vállalkozásokról részletes információk még nem állnak rendelkezésre (2013-as évről szóló bevallásaik alapján lesz erre mód). A kata-s vállalkozások feltehetően a mikro vállalkozások köréből kerülnek ki, míg a kiva-sok között előfordulhatnak 10 főnél többet foglalkoztató vállalkozások.

A vállalkozások számát tekintve Magyarországon - a fenti vázolt folyamatok miatt - várhatóan továbbra is az Unió átlagnál magasabb marad a mikrovállalkozások aránya. A SBA adatok szerint 2012-ben a 0-10 fős vállalkozások aránya 94,6 százalékos volt Magyarországon, míg az EU27-ben 92,1 százalék.

A válságot követően tehát egyértelműen csökkent a regisztrált és működő vállalkozások száma. 2013-ban a regisztrált vállalkozások száma ugyan emelkedett, de ez csak egyetlen kategóriában, a 0 és ismeretlen fős vállalkozások körében volt megfigyelhető. Gazdálkodási forma szerint az is látható, hogy a társas vállalkozások száma tovább csökken, míg az egyéni vállalkozásoké tudott nőni. A valódi megszűnt és valódi új vállalkozások egyenlege 2011-es adatok szerint még negatív (itt csak később várhatóak újabb adatok).

A 0 fős vállalkozások számának növekedése jelentheti azt, hogy nulláról induló új vállalkozások jelentek meg a piacon, amelyek a válság utáni piaci réseket fedezik fel. Csakhogy jellemzően az egyéni vállalkozói forma és nem a társas vállalkozói formában figyelhető meg ez a kedvezőbb trend, amely gazdasági forma, nem a nagy növekedési potenciálra, a tartós növekedésre való berendezkedésre utal.